

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Metodologia Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filozofia Specjalność Filozofia Jednostka organizacyjna Wydział Filozoficzny Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 22FILFZS.14P.02533.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Koordynator zajęć	Tomasz Rzepiński	
Prowadzący zajęcia	Tomasz Rzepiński	
Okres Semestr 3	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Egzamin • Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie studentów z podstawową epistemologiczną i metodologiczną charakterystyką wiedzy naukowej. Charakterystyka języka nauki. Nabywanie umiejętności definiowania pojęć. Nabycie umiejętności odróżniania zdań analitycznych od syntetycznych oraz różnego rodzaju praw nauki. Umiejętność charakteryzowania teorii naukowych w naukach przyrodniczych i społecznych. Przekazanie wiedzy dotyczącej modeli teoretycznych i metafor. Nabycie umiejętności w zakresie rozpoznawania typów wyjaśnień stosowanych w nauce oraz umiejętności w zakresie klasyfikacji i systematyzacji. Przekazanie wiedzy dotyczącej metod sprawdzania hipotez naukowych.

Wymagania wstępne

UKOŃCZONY KURS LOGIKI I FILOZOFII NAUKI

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Student zna problemy metodologiczne związane z charakterystykę języka nauki i rozumie ich doniosłość.	FIL_K1_W03, FIL_K1_W07	Egzamin ustny, Kolokwium pisemne
W2	Student zna główne wytwory wiedzy naukowej i rozumie problemy związane z ich charakterystyką	FIL_K1_W03, FIL_K1_W07	Egzamin ustny
W3	Student zna typy procedur badawczych stosowanych w nauce i rozumie problemy filozoficzne związane z ich charakterystyką	FIL_K1_W05, FIL_K1_W08	Kolokwium pisemne
W4	Student zna filozoficzne interpretacje pojęcia prawdopodobieństwa i wie, jakie problemy związane są z ich akceptacją.	FIL_K1_W05, FIL_K1_W09, FIL_K1_W15	Egzamin ustny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Student potrafi wykorzystać zdobytą podczas wykładu wiedzę do poprawnego stosowania poznanej terminologii filozoficznej,	FIL_K1_U03, FIL_K1_U05, FIL_K1_U07	Kolokwium pisemne
U2	Student potrafi dobrać metodę badawczą do określonej dyscyplinach naukowej	FIL_K1_U06, FIL_K1_U11, FIL_K1_U13	Kolokwium pisemne
U3	Student potrafi określić wiarygodność metod badawczych stosowanych w poszczególnych naukach	FIL_K1_U01, FIL_K1_U05	Egzamin ustny
U4	Student jest w stanie formułować poprawnie definicje pojęć filozoficznych i rozpoznawać błędy na podstawie krytycznej analizy tekstów	FIL_K1_U10, FIL_K1_U13, FIL_K1_U15	Kolokwium pisemne
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Student jest gotów do podejmowania działań inspirowanych zdobytą podczas zajęć wiedzą oraz rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się i rozwoju	FIL_K1_K02, FIL_K1_K04, FIL_K1_K06	Egzamin ustny
K2	Student jest w stanie brać udział w dyskusjach filozoficznych	FIL_K1_K03, FIL_K1_K06, FIL_K1_K09	Egzamin ustny
K3	Student potrafi współpracować w grupie w analizie złożonych problemów filozoficznych	FIL_K1_K04, FIL_K1_K07, FIL_K1_K09	Egzamin ustny

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Nośniki treści empirycznej - ewolucja empiryzmu w ujęciu Quine'a	W1, W2, W3	Wykład, Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
2.	Założenia dotyczące języka nauki. Podział zdań analitycznych i syntetycznych. Krytyka Quine'a dwóch dogmatów empiryzmu.	U2, U4	Wykład, Ćwiczenia
3.	Problem intersubiektywności wiedzy naukowej a baza empiryczna nauki.	W3, U3, K1	Wykład, Ćwiczenia
4.	Procedura definiowania. Podział definicji ze względu na budowę i podział ze względu na funkcje. Błędy w definiowaniu.	W2, U1, K2	Ćwiczenia
5.	Pojęcie prawa nauki i problemy z jego definiowaniem. Prawa statystyczne, funkcjonalne, zależności funkcyjnych, przyczynowe, następstwa czasowego.	U2, K3	Wykład, Ćwiczenia
6.	Kanoniczny model teorii empirycznej w ujęciu R. Carnapa (cele, założenia, krytyka)	W2, U3, K1	Wykład
7.	Koncepcja mocy predyktywnej predykatów teoretycznych.	U4, K1, K2	Wykład
8.	Indukcyjne i dedukcyjne uzasadnienia hipotez naukowych	W2, W3, U2	Ćwiczenia
9.	Znaczenie aksjomatyzacji teorii naukowych – aksjomatyzacja zawartości i zakresu z wykorzystaniem predykatu teoriomnogościowego – różnice w celach poznawczych	W3, U3, K2	Wykład
10.	Modele w nauce. Pojęcie modelu teoretycznego w ujęciach: P. Achinstein, R. Wójcickiego oraz jako eksplanans w modelu nomologiczno-dedukcyjnym Hempela-Oppenheim.	W2, U2, K1	Wykład, Ćwiczenia
11.	Konstrukcja funkcji prawdopodobieństwa.	W2, W4, U3	Ćwiczenia
12.	Filozoficzne interpretacje prawdopodobieństwa: klasyczna, częstościowa, skłonnościowa Poppera, logiczna, personalistyczna.	U2, K1, K3	Wykład, Ćwiczenia
13.	Problemy falsyfikacji – teza Duhema-Quine'a..	W3, U3, K1, K2	Ćwiczenia
14.	Procedura wyjaśniania – założenia, cele i możliwość ich realizacji.	W2, W4, U2, K3	Wykład, Ćwiczenia
15.	Warunki wyjaśniania w modelu nomologiczno-dedukcyjnym oraz paradoksy wyjaśniania.	W1, W3, U2	Wykład, Ćwiczenia
16.	Wyjaśnianie statystyczne w ujęciu Hempela i koncepcja istotności statystycznej W. Salmona.	W3, W4, U3, K3	Wykład, Ćwiczenia
17.	Wyjaśnianie kontrastowe P. Lipton, B. van Fraassen..	W2, W3, U3, K3	Wykład
18.	Wyjaśnianie zjawisk abnormalnych, - koncepcja erotetyczna A. Wiśniewskiego, T. Kuipersa oraz rozwinięcie A. Grobiera	W2, U3, K1	Wykład
19.	Probabilistyczne koncepcje przyczynowości N. Cartwright, J. Pearl	W2, W4, U2	Wykład
20.	Wyjaśnianie funkcjonalne w naukach biologicznych – ujęcie C. Hempela oraz propozycja W. Salmona jako punkt wyjścia dla rozwoju ujęć etiologicznych i dyspozycyjnych.	W1, W3, K2	Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
21.	Klasyfikacja jednowymiarowa, skrzyżowanie klasyfikacji, typologia jedno i wielowymiarowa – założenia epistemologiczne oraz realizowane cele poznawcze.	W2, W3, U3, K1	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy, Metoda analizy przypadków
Ćwiczenia	Dyskusja, Uczenie problemowe (Problem-based learning), Rozwiązywanie zadań obliczeniowych

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	bardzo dobry (bdb; 5,0): student posiada bardzo dobrą wiedzę z materiału zaprezentowanego na zajęciach, potrafi porównać omawiane stanowiska i sformułować argumenty krytyczne. dobry plus (+db; 4,5): student posiada bardzo dobrą wiedzę z materiału zaprezentowanego na zajęciach, trudno jedna jest mu dokonać porównania omawianych stanowisk dobry (db; 4,0): student w poprawny sposób potrafi omówić prezentowane zagadnienia, nie dysponuje jednak bardziej szczegółową wiedzą. dostateczny plus (+dst; 3,5): student jest w stanie omówić główne strategie argumentacyjne reprezentujące mapę problemów omawianych na zajęciach. dostateczny (dst; 3,0): student jest w stanie omówić główne problemy, ale nie posiada ugruntowanej wiedzy i popełnia błędy. niedostateczny (ndst; 2,0): student nie posiada wiedzy nawet o głównych stanowiskach prezentowanych na zajęciach.
Ćwiczenia	bardzo dobry (bdb; 5,0): student posiada bardzo dobrą wiedzę z materiału zaprezentowanego na zajęciach, potrafi porównać omawiane stanowiska i sformułować argumenty krytyczne. dobry plus (+db; 4,5): student posiada bardzo dobrą wiedzę z materiału zaprezentowanego na zajęciach, trudno jedna jest mu dokonać porównania omawianych stanowisk dobry (db; 4,0): student w poprawny sposób potrafi omówić prezentowane zagadnienia, nie dysponuje jednak bardziej szczegółową wiedzą. dostateczny plus (+dst; 3,5): student jest w stanie omówić główne strategie argumentacyjne reprezentujące mapę problemów omawianych na zajęciach. dostateczny (dst; 3,0): student jest w stanie omówić główne problemy, ale nie posiada ugruntowanej wiedzy i popełnia błędy. niedostateczny (ndst; 2,0): student nie posiada wiedzy nawet o głównych stanowiskach prezentowanych na zajęciach.

Literatura

Obowiązkowa

1. Adam Grobler „Metodologia nauk”, Kraków, 2006.
2. Stefan Nowak „Metodologia nauk społecznych”, PWN, Warszawa, 2011
3. Kazimierz Ajdukiewicz „Logika pragmatyczna”, Warszawa 1975.

Dodatkowa

1. Zygmunt Hajduk „Ogólna metodologia nauk”, Lublin 2001.I
2. - Ernest Nagel „Struktura nauki”, Warszawa, 1961.
3. - Jerzy Kmita „Wykłady z logiki i metodologii nauk”, Warszawa, 1973.
4. - Rudolf Carnap „Wprowadzenie do filozofii nauki”, Warszawa, 2000.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Ćwiczenia	30
Przygotowanie do zaliczenia	15
Czytanie wskazanej literatury	15
Przygotowanie do egzaminu	15
Przygotowanie do zajęć	30
Przygotowanie projektu	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 150
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FIL_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do bycia otwartym na nowe idee oraz do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów
FIL_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do samodzielnego formułowania, na podstawie twórczej analizy nowych sytuacji i problemów, propozycji ich rozwiązania
FIL_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do samodzielnego podejmowania i inicjowania prostych działań badawczych
FIL_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej analizy problemów etycznych związanych z odpowiedzialnością za prawdziwość przekazywanej wiedzy, problem uczciwości naukowo-badawczej oraz rzetelności i uczciwości w czasie prowadzenia sporu filozoficznego
FIL_K1_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do zaangażowanego uczestnictwa w życiu społecznym
FIL_K1_K09	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do rozumienia znaczenia refleksji humanistycznej w zakresie dyscyplin filozoficznych dla kształtowania się więzi społecznych
FIL_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych
FIL_K1_U03	Absolwent/ka potrafi czytać ze zrozumieniem i kreatywnie interpretować tekst filozoficzny
FIL_K1_U05	Absolwent/ka potrafi poprawnie stosować poznaną terminologię filozoficzną
FIL_K1_U06	Absolwent/ka potrafi trafnie definiować pojęcia języka potocznego oraz terminy używane we własnych wypowiedziach
FIL_K1_U07	Absolwent/ka potrafi analizować argumenty filozoficzne, identyfikować ich kluczowe tezy i założenia
FIL_K1_U10	Absolwent/ka potrafi uzasadniać i krytykować uogólnienia w świetle dostępnych faktów empirycznych
FIL_K1_U11	Absolwent/ka potrafi przytaczać główne tezy badanych wypowiedzi filozoficznych
FIL_K1_U13	Absolwent/ka potrafi formułować w mowie i na piśmie problemy filozoficzne, stawiać tezy oraz artykułować własne poglądy w sprawach społecznych i światopoglądowych
FIL_K1_U15	Absolwent/ka potrafi samodzielnie tłumaczyć z języka polskiego na wybrany język obcy prosty tekst filozoficzny; posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 ESOKJ
FIL_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie zaawansowaną terminologię filozoficzną w języku polskim
FIL_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie podstawową terminologię filozoficzną w wybranym języku obcym
FIL_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie najważniejsze kierunki poznawcze w głównych nurtach filozofii: (1) klasyczne dyscypliny filozofii, metafizyka, logika, retoryka, hermeneutyka itd., (2) epistemologia, metodologia nauk szczegółowych, filozofia nauki, (3) bioetyka, filozofia umysłu, neuronauki, nauki kognitywne, (4) etyka, filozofia polityki, filozofia społeczna, (5) estetyka, filozofia kultury
FIL_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie główne kierunki i stanowiska współczesnej filozofii z uwzględnieniem paradygmatycznych kierunków i stanowisk
FIL_K1_W09	Absolwent/ka zna i rozumie historyczny charakter kształtowania się idei filozoficznych
FIL_K1_W15	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla jednego z bloków głównych subdyscyplin filozofii bądź ich specjalistycznych rozwinięć: logika, metafizyka, epistemologia, filozofia umysłu lub etyka, filozofia polityki, filozofia społeczna lub estetyka, filozofia kultury, historiozofia lub metodologia, metodologia nauk szczegółowych, filozofia nauki